Økonomisk handlingsrom og prioriteringer

Hele 1000

	Revidert 2023	Budsjett 2024	Økonomiplan		
			2025	2026	2027
Foreløpig balansering					
Inntekter	-2 516 453	-2 753 030	-2 762 203	-2 744 764	-2 724 124
Utgifter	2 284 848	2 483 829	2 502 347	2 484 121	2 466 382
Renter og avdrag	247 841	287 542	274 552	268 138	267 005
▶ Egne prioriteringer		59 656	44 537	44 537	44 537
Foreløpig balansering	**54 931**	**77 998**	**59 234**	**52 033**	**53 801**
Balansering					
▶ Rammetrekk og tiltak		-37 900	-63 100	-63 100	-63 100
Avsetning til disposisjonsfond			3 866	11 067	9 299
Bruk av disposisjonsfond	-54 931	-40 098			
Balansering	**-54 931**	**-77 998**	**-59 234**	**-52 033**	**-53 801**
Totalsum	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabellen over har som hensikt å vise hvilke prioriteringer som ligger inne i budsjett og økonomiplan og hvilke rammetrekk som må gjennomføres for å få budsjett og økonomiplan i balanse. Til slutt viser tabellen bruk eller avsetning til disposisjonsfond for at det enkelt år skal balanseres fullt ut.

Inntekter

Inntektene til drift av kommunen består av rammetilskudd, skatt på inntekt og formue, eiendomsskatt og andre generelle driftsinntekter. De er nærmere beskrevet under driftsbudsjettet, og kommenteres ikke videre her.

Utgifter

Det som kommer fram under utgifter her, er det som tilsvarer videreføring av budsjettrammene fra 2023 inn i 2024. De er kun tekniske justeringer som er lagt til, hvor lønns- og priskompensasjon er den klart største justeringen.

Renter og avdrag

Den ene av de to store utfordringene i budsjettet, er økte utgifter til renter og avdrag. Molde kommune må dekke renter og avdrag knyttet til investeringer i formålsbygg i Molde eiendom KF og egne investeringer i kommunens budsjett.

På grunn av organisering i foretak, kommer ikke kommunens finansutgifter klart fram av de obligatoriske oppstillingene i kommunens budsjett. Kommunens egne avdrag er synlig som avdragsutgifter, mens avdrag til formålsbygg i Molde eiendom KF, kommer ikke fram. De ligger inne i en egen overføring (ramme) til foretaket. Tilsvarende er det for

renteutgiftene. Renteutgiftene som vises i kommunens obligatoriske budsjettoppstilling, viser renter på alle lån som kommunen har tatt opp. En stor andel av lånene har kommunen tatt opp for å finansiere investeringer i de kommunale foretakene. Foretakene betaler renter på disse lånene til kommunen, og det vises som renteinntekt i kommunens budsjett. Som for avdrag, så blir ikke renteutgiftene knyttet til formålsbygg synlige under finansområdet i kommunens budsjett. Også disse ligger inne i overføringen (ramme) til Molde eiendom KF til dekning av finansutgifter knyttet til formålsbygg.

Men i tabellen over har vi korrigert slik at vi får fram de faktiske finansutgiftene som kommunen må dekke årlig. Samlet vil renter og avdrag øke fra 247,8 mill. kroner i revidert budsjett 2023, til 287,5 mill. kroner i 2024. En økning på 39,7 mill. kroner høres kanskje ikke så ille ut, men vi må da huske på at renteutgiftene fra høsten 2022 har økt betydelig. Sammenlignet med 2021 så vil vi i 2024 forventer en dobling av finansutgiftene. Det vil si en økning på over 140 mill. kroner på tre år. Det er mye. Årsaken er i hovedsak at renten var på et historisk lavt nivå i 2021, men har økt og det til dels kraftig de siden høsten 2022. Finansmarkedet forventer at renten når sitt høyeste nivå i 2024, for deretter å reduseres noe i både 2025 og 2026. Det er lagt til grunn en gjennomsnittlig rente på 4,18 prosent i 2024, synkende til 3,74 prosent i 2025 og 3,57 prosent i 2026. Dette er selvfølgelig stor usikkerhet knyttet til rentene spesielt i 2025 og utover. Så ingen vet hvor verken haren eller renten hopper såpass langt fram i tid, men det vil lette belastning noe dersom finansmarkedet får rett. Det viktigste grepet vi kan ta for å redusere belastningen av renter og avdrag i 2025 og framover, er å redusere investeringsnivået slik at lånegjelda til kommunen ikke øker ytterligere.

Økte finansutgifter er årsaken til at vi må redusere budsjettrammene til tjenesteproduksjonen i budsjettet for 2024. I klartekst betyr dette at kommunens gjeldsnivå gjør at kommunens økonomi ikke er bærekraftig. Vi må redusere tjenestene for å håndtere økte renteutgifter.